

ONDERSCHAT DE STIKSTOFMINERALISATIE IN DE BODEM NIET

Triticale staat er goed bij in Hoogstraten

De triticale was net voor Allerheiligen de bodem ingegaan. Voortelt was kuilmajs. De ingezaaide triticale kreeg snel te maken met winterse omstandigheden, maar bleek daar later weinig nadelige gevolgen van ondervonden te hebben. Na de winter telde men aan het VITO 242 planten per vierkante meter, wat ruimschoots over de norm van de 200 zit. "Misschien heeft de sneeuw op een gegeven moment zelfs wat als vorstbuffer gewerkt", zocht de heer Verheyen naar een verklaring voor het prima doorkomen van de winter.

Majs aan maximum

De weersomstandigheden van het afgelopen jaar zullen in ieder geval een bepalende invloed hebben op de oogst. Dat wist ook Geert Rombouts van de Afdeling Duurzame Landbouwwontwikkeling (Vlaamse overheid) in zijn inleiding te vertellen. "We gingen van extreem nat naar uiterst droog. De droogte liet wel toe om de velden vanuit het najaar recht te trekken, waardoor de bodemwerkzaamheden heel vlot verliepen. Maar de eerste 14 dagen van juni viel er in sommige streken meer regen dan de drie maanden daarvoor, wat uiteraard van het droge veel te veel is", kaderde de heer Rombouts de weersomstandigheden.

De weersomstandigheden hebben ongetwijfeld een invloed gehad op de gewassen. Zo werd er heel weinig wintertarwe of triticale gezaaid. Het areaal wintertarwe ging ten opzichte van 2010 met meer dan een kwart naar beneden. De granen zijn in het algemeen op een korte hoogte blijven hangen, staan te dun, hebben te weinig halmen en zijn iets te snel in afrijping. Boeren kozen nog meer dan vroeger voor majs. Zowel korrelmajs als kuilmajs stegen in areaal. "Er kwam tussen de 7.000 à 8.000 hectare majs bij. Ik denk dat we hiermee stilaan wel aan een maximum zitten", aldus de bebaarde voorlichter. Wat gras betreft, is de kwaliteit zeker aanweziger, maar kwantiteit niet. "De droogte maakt dat de tweede snede eigenlijk overslagen is."

Geld van leefmilieu

Ook het nieuwe MAP kwam ter sprake. Het kwam er te laat, en derhalve al helemaal, maar Geert Rombouts had ook oog voor de postieve punten. "Teeltechnisch werken we enkel met werkzame eenheden stikstof, wat het gebruik van dit begrip in

De triticale zag er op het proefveld in Hoogstraten opvallend goed uit. "Toch komt de recent gevallen regen te laat om nog topopbrengsten te mogen verwachten", aldus teeltleider op de landbouwschool VITO Jef Verheyen. Naast het proefveld triticale ging er ook aandacht naar bemesting in de maisteelt en een proef met vezelhenep.

Jef Verheyen overloopt de triticalevariëteiten. Deze bleken alvast in Hoogstraten goed te scoren qua aantal planten en halmen. Toch valt met de droogte ook hier geen topopbrengsten te verwachten.

het MAP wel logisch maakt." Onder maaiomstandigheden komen er bij gras bovendien 20 eenheden stikstof bij. "Ook positief met hoge potaspritzelen is dat onder derogatieomstandigheden ook effluënten uit verwerking mogen aangewend worden. Dat is toch een mooie potasbron."

Tot slot kunnen de landbouwers ook wel wat verwachten van het flankerend beleid. "Je moet daar niet onmiddellijk veel subsidies van verwachten, maar er zal heel wat geld uitgetrokken worden ten dienste van de landbouw. Het grootste deel van dat geld zal bovendien van het departement Leefmilieu komen, en dat is toch wel uniek."

Hij vestigde ook nog even aandacht op de oprichting van waterkwaliteitsgroepen, die de MAP-delen moeten helpen bereiken. "De praktijkcentra zullen hier in ieder geval ook hun rol spelen."

Triticale

Jef Verheyen besprak voor het publiek de triticaleproef. Zoals eerder gezegd was de opkomst ruim voldoende. De voorvrucht was kuilmajs. Halmverkortings gebeurde op acht april met twee liter Meteor onder

geeft dus veel stro. Het is een variëteit die vrij ziekteresistent is en weinig bespuiting vraagt. Hij haalde vorig jaar zeer goede opbrengsten.

Cosinus is een beetje ziektegevoelig. Vorig jaar had hij last van meeldauw, maar dit jaar niet.

Joye is een variëteit met een goede staat van dienst. Licht ziektegevoelig, maar qua opbrengst blijft hij regelmatig over jaren, en kan hij goed mee met andere rassen.

Orval stond er vrij gezond en veelbelovend bij.

Ragrac is een halfvroeg variëteit, die een intensieve opvolging vereist. Dit betaalt zich echter terug. Voorgaande jaren wist Ragrac op de proefvelden zeer goede resultaten neer te zetten.

Sequentz is geen opbrengstopper en haalt een gemiddelde opbrengst. Daartegenover staat wel een uitstekende resistentie. Er was dit jaar ook bijna geen aanrasting op te zien.

Thiëca was vorig jaar een veelbelovend ras dat op drie van de vier locaties zeer hoog scoorde. "Hij kan zeer goed intensief verbouwd worden, maar zoals dat meestal gaat zijn deze rassen ook licht gevoeliger voor meeldauw en septoria", aldus Jef Verheyen. Geert Rombouts vulde nog even aan dat triticale nu ook onder derogatie kan gezet worden.

Rijenbemesting

Jan Bries van de Bodemkundige Dienst van België besprak een proef rijenbemesting bij majs. De steeds stringer wordende bemestingsnormen maken rijenbemesting een aantrekkelijker wordende optie. Bemesting in de rij zorgt voor een efficiënter gebruik van meststoffen, zodat er met minder meststoffen meer werkzame stikstof en fosfaat kan gegeven worden. "Wanneer de bodemtemperatuur hoog is, kan de grond op zich al vrij veel fosfor vrijgeven. Als de temperatuur in het voorjaar aan de lage kant is, zouden we de effecten van de rijenbemesting moeten kunnen waarneemen", aldus de heer Bries. Ook humuszuren kunnen in de rijenbemesting toegevend worden. Humuszuren worden worden ontgonnen/geëxtraheerd uit oude veldlagen tot een geconcentreerd product. Zij hebben een effect op de wortelontwikkeling en op de opname van voedingsstoffen en water door de plant. Humuszuren zijn de actieve bestanddelen van de humus. Ze zorgen voor het vasthouden van voedingssele-

ideale omstandigheden. Jef Verheyen pleitte ook voor ziektebestrijding. "Dat kost ook wel wat, maar wij weten uit ervaring dat de opbrengst makkelijker met meer dan 1.500 kg per hectare kan toenemen door een degelijke ziektebestrijding." Op het proefveld gebeurde de ziektebestrijding op 17 mei met 1 liter Rubric en 100 cc Nissodium per hectare. Er bevonden zich ook bladluizen op de triticale, maar ten tijde van ons bezoek net onvoldoende om een bespuiting te rechtvaardigen. In zeer geringe mate vielen er ook graanharmpjes te bespeuren.

Variëteiten

Vervolgens werden de variëteiten overlopen. Ondanks een in het algemeen genomen goede stand, waren er hier en daar ook verdroogde plekken waar te nemen. "De opbrengsten zullen dit jaar sowieso minder zijn." Door het droge weer zijn ze wel minder aangestast door meeldauw of septoria, die in de Kempen vaak opduiken.

Benetto is een halfvroeg ras, een beetje meeldauwgevoelig, maar bleek toch over de afgelopen jaren goede resultaten te boeken.

Bordone is een vrij lang ras, en

Jan Bries waarschuwt om de mineralisatiecapaciteit van de bodem mee in rekening te brengen bij het toedienen van meststoffen.

menten. "Hoe groot de effecten daarvan zijn hangt in grote mate af van hoe goed de grond in orde is", kaderde de heer Bries. Uit proeven van de Hogeschool Gent en de Bodemkundige Dienst bleek dat de beworteling effectief verbeterde en dat in nogal wat planten meer mineralen zaten. "Maar om te weten of het ook meer opbrengt, moet je vooral de opbrengst bekijken. Hoeveel krijg ik terug voor mijn investering, daar kaderen deze proeven in." Vorig jaar liep er al een proef op drie locaties, net zoals dit jaar en wellicht ook volgend jaar. Dan moet een gefundeerde conclusie mogelijk zijn.

In de proef worden negen verschildende bemestingen met elkaar vergeleken. Op basis van het N-indexonderzoek en de standaardgrondontleding kwam een advies van 137 eenheden stikstof naar voor. Voor het advies werd zoals gebruikelijk vooral gekeken naar de diepte tot 60 cm. "Mais gaat op veel percelen wel vlot bewortelen tot 50-60 centimeter, maar veel dieper krijg je geen actieve opname van stikstof meer." In de proef wordt zowel met bemesting tot advies als tot 70% van

advies gewerkt. Het gaat om combinaties met mulbemesting, runderdrijfmest, volleldse bemesting, in rij bemesting, maisstarters, en uiteraard humuszuren.

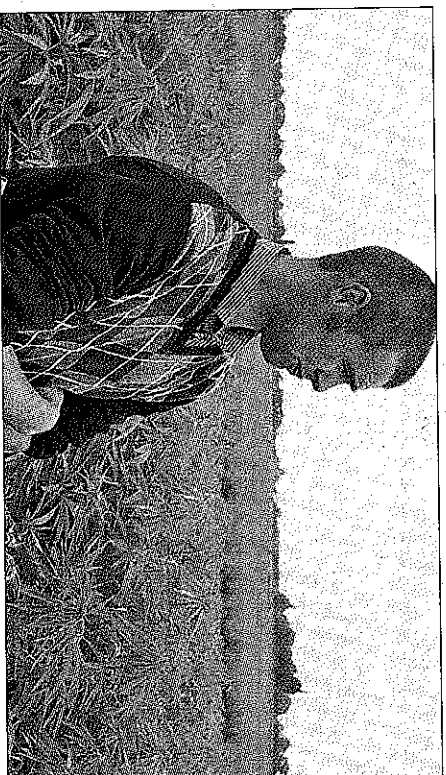
Voor definitieve conclusies is het dus nog te vroeg. Jan Bries deed toch een voorzichtige inschatting. "Vorig jaar lieten we met alleen maar runderdrijfmest toch 1,5 à 2 ton drogestof liggen. Dat is eigenlijk niet veel, maar het spectaculair effect zie je pas echt na een aantal jaren. Met een grond die goed in orde is, zie je dat niet direct het eerste jaar." De rijenbemesting bleek het ten opzichte van volleldsbemesting net iets beter te doen, maar dat was statistisch (nog) niet significant.

Stikstof onder derogatie

Tot slot ging het nog even over het verschil tussen werkzame en totale stikstof onder derogatie. Bij de combinatie gras-mais op zandgrond is er een totale bemestingsnorm van 270 kg stikstof. Bij volledige benutting komt er 250 kg stikstof uit dierlijke mest op het perceel en schiet er dus nog twintig over die je aan het gras of de mais kan geven.

Bij een systeem met werkzame stikstof mag je naar 200 werkzame stikstof gaan. 250 dierlijke stikstof moet dan aan 60% gerekend worden. Dat betekent 150 kg werkzame stikstof. Zo schiet er (200-150) 50 eenheden onder chemische vorm over om toe te dienen. Dat is een verschil van 30 eenheden. "Op deze manier kan je armere percelen dus iets meer stikstof geven", gaf de heer Bries aan.

De heer Rombouts wees op het belang van bodemvruchtbaarheid. Vandaag is het bemestingsadvies vaak hoger, dan wat wettelijk gezien mag. "Als de grond goed in orde is zal mais een tekort aan stikstof op één jaar niet afstraffen. De vraag is hoe lang we dit op peil kunnen houden met gemiddeld genomen 30 eenheden stikstof te weinig."

Corné Buiks van Agrifirm ziet vezelhennep eerder passen op iets extensievere bedrijven.

Stikstofmineralisatie

Jan Bries stond ook stil bij een 'proefveld' braakliggend terrein. De bedoeling was om de stikstofmineralisatie van braakliggende grond in kaart te brengen. In de wintermaanden bedraagt de gemiddelde maandelijkse mineralisatie ongeveer 5 kg stikstof per maand per hectare. Wanneer de bodemtemperaturen stijgen, stijgt ook de mineralisatie met tot 20 kg N/ha per maand. In 2009 zorgt de stikstofmineralisatie op de veldjes in Hoogstraten voor een stijging van 50 naar 300 kg stikstof per hectare. In 2010 ging de stijging van het perceel van april tot augustus nog van 30 naar 140 kg N/ha. Ook dit jaar bleek de mineralisatie al vrij hoog. De oorsprong van de mineralisering speelt ook een rol. Vaste mesten bezitten veel meer moeilijk afbrekbare organische stof, waardoor de afbraak ervan maar begint een jaar na het verspreiden van de mest. Varkensdrijfmest daarentegen zal vooral in de teelt na toediening tot mineralisatie leiden, en veel minder werken in de daarop volgende jaren. "Beredeneerd omspringen met bemesting door het in rekening brengen van de mineralisatiecapaciteit van de bodem is absoluut noodzakelijk om als landbouwer in het najaar

bij de nitraatsidecontrole niet voor onaangename verrassingen komen te staan", klonk de conclusie.

Vezelhennep/kemp

To slot lag er ook een proefveld vezelhennep aan. Vooral op extensievere bedrijven kan het een hoogwaardige structuurbron zijn voor veeteeltbedrijven. Voordelen zijn dat kemp weinig bemesting of gewasbeschermingsmiddelen nodig heeft om vlot drie meter hoogte te halen. Per hectare kan 50 ton kemp of 12.500 kg droge stof geoogst worden. "De vezel is prima verteerbaar", aldus Corné Buiks, ruwvoerspecialist bij Agrifirm (vroeger Cehave Van den Berghel). "Het kan gehakseld worden en dan gewoon in-gekuuld. Wel raden we altijd een inkuilmiddel aan, omdat het gewas zo luchtig blijft." Omdat een koe maar zo'n 500 tot 600 droge stof per koe nodig heeft, is de uitkuilsnelheid bovendien traag. Het aannemen van de teelt gebeurt gewoon via de verzamel-aanvraag. Wel wordt er geadviseerd om politie en buren in te lichten. De eigenschappen van vezelhennep en de eventuele meerwaarde voor de landbouwer zullen in ieder geval de komende jaren verder op proefvelden onderzocht worden.

INTERNATIONAAL JOHN DEERE TREFFEN

Om en rond de geschiedenis van John Deere
tractoren van 1904 tot 2011

12u BBO voor de ingeschrevenen
15u Defilé en show van John Deere tractoren aan publiek

Toegang publiek vanaf 9u

JOHN DEERE
Sponsorord door
PAUWSTRAAT 166 B- 9080 LOCHRISTI
Cofabél

Nothing runs like a Deere

ZONDAG 3 JULI 2011

info: www.johndeere.be of +32(0)475 628 129

BRT10287125